

Відділ освіти Корецької районної державної адміністрації
Корецький районний методичний кабінет
Крилівська ЗОШ І-ІІІ ступенів

М О В Н І
розминки на уроках
навчання грамоти
(Методичний посібник)

Крилів 2017

ББК

Мовні розминки на уроках навчання грамоти
Методичний посібник, Крилів 2017 р., 30 с.

Упорядник: Супрунюк В.Ф.

Відповідальний за випуск: Найко М.В.

Затверджено методичною радою Крилівської ЗОШ І-ІІІ ступенів (Протокол №3 від 05.02.2017р.) та науково-методичною радою Корецького районного методичного кабінету (Протокол №3 від 18.02.2016р.)

Посібник рекомендовано для використання вчителям початкових класів, студентам факультетів підготовки вчителів початкових класів

Передмова

Дитяче читання — це головний резерв розвитку людського потенціалу. Від того, чи читають діти, що і як читають, залежить їхній успіх у навчанні. Читацькі вміння починають і певною мірою завершують формуватися в учнів на уроках читання в початкових класах.

Успішним початком уроку навчання грамоти є мовна розминка. Саме вона є “пробудженням” дрібних м'язів обличчя, робить ротик і язичок “слухняними.” Для мовної розминки впорядкувала згідно з послідовністю вивчення звуків і букв у Букварі вірші, потішки, скоромовки, чистомовки. Ці невеликі за обсягом твори допомагають дітям налаштуватися на урок, бути готовим до сприйняття нового матеріалу. Мовна розминка сприяє покращенню вимови, розширює словниковий запас, розвиває мовні і творчі здібності першокласника.

Урізноманітнити форми проведення мовних розминок вчитель може використати інтерактивні вправи: “Робота в парах”, “Мікрофон по колу”, “Слухають хлопчики — говорять дівчатка” і навпаки, “Говоримо луною”, “Дощик”, “Поїзд друзів”.

На кінець року першокласники мають чималу “валізу” вивчених напам'ять потішок, віршів, скоромовок.

Звук [а], буква “а”

Цю букву знають всі на світі,
Вона найперша в алфавіті.
Весела, гарна і дзвінка,
І найскромніша буква А. (І. Січовик)

А дідусь Опанас
Нам купив ананас.
То ж приходьте до нас-
Почастуємо вас.

Ангеле-хранителю,
Храни мене малого
Від усього злого.

Ар-ар-ар- в школу йде школяр.
Иця-иця-иця- гарна учениця.

Звук [у], буква “у”

Ау! По гаю йде луна.
Ау! Звідкіль взялась вона?
То Олечка у гаї, то Олечка гукає:
Ау! Ау! Ау! (М. Познанська)

Кричить мій менший братик:
Уа! Уа! Уа!
Він знає небагато -
Дві букви: у та а. (І. Січовик)

У долині жив удав.
Удавав, що все він знав.
Удавав, що все умів.
У траві хвостом вертів.

Скоромовки
У сіни Мусій сіно носив.

Улас у нас, а Панас у вас.

Звук [о], буква “о”

Сонце, наче буква О,
Над землею попливло.
І до нього, як до мами,
Діти тягнуться руками. (І. Січовик)

Осел по вулиці гаса-
Осла ужалила оса.
Ой! Боляче! Отож малята.
Осу і вам не слід чіпати. (О. Кононенко)

Скоромовки
На горі росте квасоля,
А з гори несе квас Оля.

Ворона сороці намисто купила,
В намисті сорока намистинки лічила.

Оленя одне блукало,
Оленя когось шукало.

Ой був собі коточок,
Укравав собі клубочок
Та й сховався в куточок.

Чистомовка
Ок-ок-ок — ось колючий їжачок,
Ми-ми-ми — приготувався до зими.
Чок-чок-чок — повна хата грушечок,
Ок-ок-ок — частуватиме діток.

Звук [и], буква “и”

Скоромовки

Три лисички, три сестрички
Миють лапки, миють личка.
Не виводить тато лис
Їх немитими у ліс.

Пиляв Пилип поліна з лип.
Притупив пилку Пилип.

Звук [м], буква “ем”

Рве Маринка у торбинку
Подорожник, материнку.
Петрик, Оля і Богданко
Накопали валер'янки.

Миші милом миску мили,
Миші мило загубили,
А маленька мила рибка
Розшукала мило швидко. (Г. Чубач)

Мурашкам треба працювати,
Мурашник треба будувати.
Ось, подивись, які малі,
А величезний дім звели. (О. Коритченкова)

Скоромовки

Моя мама маму має.
Мама мамі помагає.

Мусію, мусію, муку сію,
печу паляниці, кладу на полиці.

Їла Марина малину.

Мила митися не вміла.

Мила мило з рук не змила.

Звук [і], буква “і”

Ішов індик з індичкою,
Ішов понад водичкою.
А за ними — індичатко.
Починаймо все з початку.

Індичата біля хати
Вчаться голосно кричати.
Півень каже: - Не кричіть!
Краще пісню гарну вчіть! (Г. Чубач)

Пішла киця до криниці,
Щоб попити там водиці.
Прийшла — напилася,
Далі подалася.

Дощик капає надворі,
Сховалась квочка у коморі.
А де подітись кошеняті
Тож проситься воно до хати. (О. Коритченкова)

Чистомовки

Ічка-ічка-ічка — ось глибока річка.
Ачка-ачка-ачка — пливла по річці качка.
Єчки-єчки-єчки — знесла вона яєчки.
Чат-чат-чат — навиводить каченят.
Чить-чить-чить — плавають діточок навчить.
Ічці-ічці-ічці — пливуть разом по річці.

Звуки [н], [н'], буква “ен”

Слоненя матусю просить:
— Принеси мені на носі
і пахучої трави, і солодкої халви.

Чистомовка

Но-но-но, но-но-но — біля річки я давно.
На-на-на, на-на-на — хочу я впіймать лина.

Скоромовки

На возі коза, під возом лоза.

Над нами - небо голубе,
На ньому сонце золоте.

Звук [в], буква “ве”

Верх за верхом — верховина.
Їде верхи дід до сина.
Їде верхи — вир минає;
верховина виростає.

Я волошки в житі рвала
І сплела собі вінок.
З жайворонками співала,
З вітерцем пішла в танок.

Вітер в лісі повіває -
Він вербу стару гойдає.
Вибіг вовчик на поляну
І на вітер косо глянув.
Вітер вовчика злякався
І в дупло верби сховався.

Вовк ведмедя розбудив:
– Вже весна, гуляти йди!
Виліз велетень з барлоги,
Вовк втікає в ліс від нього. (І. Січовик)

Скоромовки

Водовоз віз воду з водопроводу.

Ворона проворонила вороненя.

Чистомовки

Ва-ва-ва — ми вчимо слова.
Ву-ву-ву — пісню знаємо нову.
Ви-ви-ви — котика злови.
Ве-ве-ве — корабель пливе.
Ві-ві-ві — зошити нові.

Звуки [л], [л'], буква “ел”

Лелека ластівку питає:

– Хто вище всіх птахів літає?
– Літають люди вище всіх
На літаках своїх легких. (Н. Забіла)

Літом ластівка літає.

Ластів'ят малих навчає:

“Не лінуйтеся, ластів'ята.

Вчіться літечком літати.

Бо як літо відлітує,

Ми за море помандруєм.” (Г. Чубач)

Скоромовка

Лиска лащить лисеня,

А лосиха — лосеня.

Лев ласкаво лапою

Левеня поляпує.

Чистомовки

Ла-ла-ла — Оля молоко пила.

Лі-лі-лі — в неї рученьки малі.

Ли-ли-ли — разом з нею ми пили.

Ло-ло-ло — дуже смачно нам було.

Звуки [с], [с'], буква “ес”

Сіло сонце на сосну,
Сонно мовило: “Засну”
Сосни сонечко гойдали,
Сосни сонечко благали:
– Сонце, сонечко, не треба,
Стане сумно нам без тебе. (Г. Чубач)

Лис просив маленьку лиску:
– Лиско, погойдай колиску.
Погойдай колиску, лиско,
Там, в колисці менша лиска. (Є. Гуцало)

Чистомовки

Са-са-са — укусила ніс оса.
Су-су-су — заплету тобі косу.
Си-си-си — води мені принеси.
Сі-сі-сі — вся травичка у росі.

Скоромовки

Косар скосив весь овес.

Хитру сороку спіймати морока,
а на сорок сорок сорок морок.

Соловей солов'ят від сонечка заслониw.

Звук [к], буква “ка”

Клава котика катала
На калиновім візку.
Покотилось, покатало
Криве колесо в піску.
Покотилось, покатало
Та й упало на пісок.

– До-ка-та-ли-ся,-
Казали котик, Клава і візок.

Качки край копанки клопочуть.
Качаток кличуть під комиш.
Кача впіймати кішка хоче.
Катруся киці каже: - Киш! (Н. Забіла)

Скоромовка
Клює курка крупку.
Крупка дрібненька, курка рябенька.

Чистомовки
Ко-ко-ко — ми купили молоко.
Ку-ку-ку — мама сіє муку.
Ки-ки-ки — досягають грушки.
Кі -кі-кі — білочки верткі.

Звук [п], буква “пе”

Пекар півень у пекарні
Пік перепічки прегарні:
І пшеничні пампушки,
І препишні пиріжки.
Пригрщайтеся! (Т. Коломієць)

В садочку у Пилипа
Виросла висока липа.
Не лінь було Пилипу
Щодня полоти липу.
– Спасибі! - до Пилипа
Лопоче листям липа.

Перепілка полем ходить,
За собою діток водить.
А куріпки гомонять:
– В неї п'ять перепелят! (Г. Чубач)

Поліна посуд перемила.
Кімнату підмела сама.
Поліну мама похвалила,
Бо скрізь порядок навела.

Скоромовка

Пильно поле пильнували,
перепелів полювали.

Чистомовка

Па-па-па — рисова крупа.
Пи-пи-пи — яблука купи.

Звуки [p], [p'], буква “ер”

Рожевий ранок розбудив
Ромашку, рибку і Русланку.
А навкруги багато див!
Вставайте! Доброго вам ранку!

Радо грати дітворі
У широкому дворі.
Гамірлива дітвора
На весь двір кричить “Ура!”

Рак ранесенько проснувся,
В черевички гарні взувся.
Срібна рибка пропливала,
Вона рака не впізнала. (Г. Чубач)

Чистомовки

Ра-ра-ра — рада дітвора.
Ру-ру-ру — рака в руки я беру.
Рі-рі-рі — горобці у дворі.
Ри-ри-ри — чітко говори
Ро-ро-ро — принеси відро.

Скоромовка
Літали три, літали три,
літали три сороки.
І сіли три, і сіли три
на липу, на високу.

Звуки [т],[т'], буква “те”

Тато-тигр, тигриця-мама
Тихо ходять чагарями.
Тигрєня ричати вчиться -
Тигра всякий звір боїться! (О. Кононенко)

Котик — хвостик волохатий -
По підлозі скаче,
Замітає котик хату,
Бо Таня ледача.

Торт нарізали ножем.
На ножі зостався крем.
Крем злизати просто,
Але ніж той — гострий!

Чистомовки

Ти-ти-ти - висока рости.
То-то-то — тепленьке пальто.
Ті-ті-ті — вогонь у плиті.
Та-та-та — пташечка літа.
Ту-ту-ту — хату замету.
Те-те-те — тополька росте.

Звук [е], буква “е”

А в неньки, неньки
Рученьки біленькі,
Кругом столу ходить,

Варенички робить.

Ему крикнула: - Підемо!

Страус каже: - А куди?

Еменята-страусята

Здогадались: - До води. (Г. Чубач)

Плаче жовтий ліс листками,

плаче хмаронька дощем,

зайчєня малє, без мами,

змокло, бідне, під кущем.

Лічилка

Еники-беники їли вареники,

Еники-беники, квас,

Вийшов старєнький Тарас.

Звуки [д],[д'], буква “д”

Дід Дєнис дарує дітям

Дуже гарні дудочки.

Вміє з дерева зробити,

Діти ж грають залюбки.

Дід дельфін на дні відкрив

для дітей садочок:

Дві пісочниці зробив

І з дощок грибочок.

Днями джмєлики руді

Збудували гарний дїм.

І дивуєтьсє комар:

Хата є! А де димар?

Двох ворон і галок трьох

Охопив переполох-

Щось сипнуло як горох.

Скоромовка

Дубові дрова дід рубає
В дворі під деревом старим,
А дітвора допомагає
Носити дрова з двору в дім.

Чистомовки

Ди-ди-ди — вийшли із води.
Ді-ді-ді -хвилі на воді.
Де-де-де — мабуть дощ буде.
Ду-ду-ду — граю на дуду.

Звуки [з],[з'], буква “зе”

Зіна в зарості пішла,
Зіна зайчика знайшла.
Заховала у корзинку,
Зверху кинула хустинку.
Зайчик хитрий був, як лис,
З-під хустини втік у ліс. (Г. Чубач)

Потішка

Запитав у Зіни Гліб:
Звідкіля береться хліб?
Розвела руками Зіна:
— Звідкіля ж? Із магазину!

Чистомовки

Зу-зу-зу — я візок везу.
Зе-зе-зе — он слимак повзе.
За-за-за — йди додому, коза.
Зі-зі-зі — сіна дай козі.

Скоромовки

Зупинивсь на зрубі зубр,
Задивився зубр на зруб.

Захар заліз на перелаз.

— Захарку, злізь! Захарку, злазь!
Зумів залігти — знай, як злізти.

Звук [б], буква “бе”

Бором брів бобер до брата
Борошна собі набрати,
Бо бобриха й бобренята
Будуть бублі виробляти. (В. Кравчук)

Чистомовки

Би-би-би — у лісі дуби.
Бе-бе-бе — дятел дуб довбе.
Ба-ба-ба — я знайшов гриба.
Бі-бі-бі — розкажу тобі.

Скоромовки

Бабин біб розцвів у дощ,
Буде бабі біб у борщ.

Купив бегемот бегемотикам ботики.
Бігають по болоту в ботиках бегемотики.

Бив баран у барабан, а бобер — у бубон.
Натомилися обидва — більше бить не будуть.
(Г. Чубач)

Бобер на березі
з бобренятами бублики пік.

Бурі бобри брід перебрели,
забули бобри забрати торби.

Звук [г], буква “ге”

-Гиля, гиля, гусенята,
До водички, до ставка.
Гусенятам любо гратись
Біля татка гусака.
Я і сам би з ними грався.
Щоб гусак не так кусався.

Грає кобза, гарно грає -
Гра нам люба всім.
-Гей, хлоп'ята! Гей, дівчата!
Гопака утнім. (Г. Храпач)

Гриб у лісі заблукав,
Бо листок на нього впав.
Глянув вліво він і вправо
І подумав: “Кепські справи!”
Тут горобчик пролітав
І листок з грибочка зняв. (Г. Чубач)

Скоромовка

Ніс Гриць пиріг через поріг.
Став на горіх, упав на поріг.

На городі густо
Виросла капуста.
Сто листків, сто хустин
У рясних капустин. (І. Кульська)

В горішнику горішина
горішками обвішана.
Оришка і Тимішко
струшують горішки. (Г. Бойко)

Мовить Гриць: “Цей ірис
Називається “Киць-киць””.

Я “Киць-киць” просив у Гриця,
А прибігла мала киця. (Г. Бойко)

Звук [г], буква “ге”

Гуска грає на гітарі,
Гелготить гусак гагарі,
Горобець гука грака,
Гава гатить гопака.

Гава, гав і гавенятко
Насміхались над курчатком.
Вибіг песик на поріг
І загавкав на той сміх. (Г. Чубач)

Га-га-га та ге-ге-ге...
Це, напевно, буква Г?
Бо вона якраз така,
Наче шия в гусака. (В. Гринько)

Скоромовка

Гава гаву запитала:
-Ти на ганок не літала?
-Не літала я на ганок,
То й прогавила сніданок.

Звук [ч], буква “че”

Чистить чижик пір'ячко.
Бач, який чистенький!
Чорноока дівчинка
Також чепурненька.

Чисто-чисто у “Чайній”,
У “Чайній”, у чарівній.
Черепаша чаювала,

Чаплю чаєм частувала. (Т. Коломієць)

Я печу, печу, печу
Діткам всім по калачу.
Зверху маком притрушу,
В піч гарячу посаджу.
Випікайтесь, калачі,
У натопленій печі.

Скоромовка

Ходить квочка коло кілочка,
Водить діточок
Коло квіточок.

У чотирьох черепашок
Четверо черепашеняток.

Чистомовки

Че-че-че — бабуся калачі пече.
Ча-ча-ча — дай, бабуся, калача.
Чі-чі-чі — їж, будь ласка, калачі.

Звук [й], буква “ій”

Йди до мене, кошенятко.
Йод на ранку — все в порядку.
Йод пекучий, пострибай,
Йорж колючий — не чіпай! (О. Кононенко)

Йог вітається зі мною,
Хоч стоїть вниз головою.
-Йой! - дивуються хлоп'ята, -
Як це можна так стояти?

Тато мій приніс у дім
Гарне цуценятко,
Дали йому молока,

Бо воно малятко.

-Ой-ой-ой! - кричить Наташа,
Вжалила оса її,
То Наташа їла кашу
Й не побачила осі. (О. Коритченкова)

Звук [х], буква “ха”

Хоче дівчинка Харитя
Хмарку в гості запросити.
Хай подивиться хмаринка
На хатинку Харитинки.

Хоч хвилі ходять і хлюпочуть,
Хоробрі наші хлопчаки
В човні хиткому їхать хочуть-
Вони хороші моряки. (Н. Забіла)

Я малюю. Ось хатинка.
Над хатинкою хмаринка.
А за хатою садочок,
Там травичка й холодочок.
В холодочку- Харитинка
Гарну вишила хустинку.
Листя хмелю на хустині
І волошки темно сині. (Л. Біленька)

Буква “я”

Яків ягідок нарвав,
– Ой, які червоні!
Яків їх в долоні взяв.
Аж горять долоні.

Ящірка від ящірки
Заховалась в ящику.

А у тому ящику
Вже було дві ящірки. (Г. Чубач)

Скоромовки
Біля явора Ярина.

Якось Яків сіяв мак
Сяк-так, аби як.
Визрів ярий Яків мак,
Та щось коле, як їжак.

Яків ягідки якісь із галявини приніс.

Звук [ж], буква ”ж”

Журавель шукає броду -
Жабенятко — скік у воду.
Жук до жаби жу-жу-жу!
Журавлеві розкажу. (О. Кононенко)

– Ти, журавлику, літаєш
Кожен день із краю в край.
– Може, любий друже, знаєш,
Який буде урожай?
– Потрудились добре люди,
урожай багатий буде! (І. Січовик)

Йдуть жирафи — мама й татко,
З ними йде жирафенятко,
Те мале жирафеня
Вдвоє більше за коня,
Та радіють мама й татко,
Що росте жирафенятко. (В. Кравчук)

Чистомовки
Жа-жа-жа — ми побачили вужа.

Жу-жу-жу — в коси стрічку зав'яжу.
Жи-жи-жи — мені допоможи.
Жі-жі-жі — дуже смачні коржі.
Же-же-же — песик дім стереже.

Скоромовки

Моржі лежать, моржат сторожать.
Моржі прибережні — сторожі обережні,
Бо в сніжнім безмежжі — стежки ведмежі.

Жовтий жук у житі жив,
жук із жабками дружив.
Жартувати жук умів -
жабок жук завжди дражнив.

Звук [ш], буква “ша”

Шепче вітер: ша-ша-ша
Шубку білочка знайшла!
Шелестить трава похила:
“Шубку білочка купила!”
Шепчеш ти і вірю я!
“Шубка в білочки — своя”. (Г. Чубач)

Чистомовки

Ша-ша-ша — бігає лоша.
Шу-шу-шу — шубу просушу.

Скоромовки

Шишки на сосні,
Шашки на столі.

Шило шубку Шурі шило,
Шовком, шерстю шви обшило.
Вийшла шубка прехороша
Нашій Шурі на порошу.

Звуки [ц],[ц'], буква “це”

Цирк будують цвіркуни.
Натомилися вони.
Горобці кричать: - Ці! Ці!
Молодці, ой молодці! (Г. Чубач)

А цирк який цікавий!
В нім цілий день вистави.
Танцюють в цирку циркачі -
Гірські цапи-бородачі. (Т Коломієць)

— Цінь! Цінь-цінь! - синичка.
Ця весела птичка
Цілий день до ночі
цінькає охоче.
Цеж пташка радіє:
Цвіт з'вивсь, весніє. (Г. Храпач)

Уві сні всміхалась киця.
Киці, бач, криниця сниться.
Не з водою, а така,
де по вінця молока.

Скоромовки

Цоки-цоки-цок копитця -
Це цапок йде до криниці.
Працьовитим цапенятам
Принесе водиці тато.

На вулиці криниця
В ній чиста водиця.

Буква “ї”

Їде, їде їжачок,
Їжачок-лісовичок.

Їде-їде до змії -
Проганятиме її. (Т. Коломієць)

Їжачок до їжачихи
Через поле довго їхав.
Їжачок для їжачихи
Віз у возі три горіхи. (Г. Чубач)

Ми поїдемо в трамваї,
Ваську в сумку заховаю,
Бо на кішок та котів
Не вигадали ще квітків. (О. Коритченкова)

Скоромовка
Їжачок-хитрячок пошив з голочок піджачок.

Буква “ю”

Юля юшку вранці їла.
Юля юшки не любила.
Мама просить: - Ще наллю!
Юля каже: - Не люблю! (Г. Чубач)

Рано-вранці я встаю.
І зарядку я роблю.
Я руки піднімаю.
Я руки опускаю.

Юра рибку упіймав,
Гриць картоплі накопав.
Петрик із кринички
Витягнув водички.
А маленька Юля
Принесла цибулі,
Кропу та петрушки -
Зварить мама юшку. (І. Січовик)

Скоромовка
Юрасик і Юля їли юшку з в'юна.

Буква “є”

Є ноти у єнота,
Концертний є костюм.
Та в грамоті музичній
Єнотик ні бум-бум. (Г. Чубач)

Єва малює, Єва співає,
Єва танцює, і вишиває.
Їжу готує, брата годує,
Підлогу миє, все Єва вміє.

Скоромовка
Євген горіхи роздає:
– Оце — моє, оце — твоє.
– А це чєє?
– Це теж моє, бо вже горіхів не стає.
А в вас такий Євгенко є,
Що так горіхи роздає?

Звукосполучення [шч], буква “щ”

Щавлик ніжно зеленіє.
Листя в кущику рясніє.
А потрапить в горщик,
Зробить кислим борщик. (Г. Чубач)

Щітка щітці говорила:
“Я щоранку щось робила!”
Щітка щітці відказала:
“Ти щоранку міцно спала!”
Щоб дві щітки не сварились,
Ми раненько пробудились.

Щітка перша замітає,
Друга вікна вимиває. (Г. Чубач)

Іди, іди, дощику,
Зварю тобі борщику,
Мені каша, тобі борщ,
Щоб рясніший падав дощ.

Ще дощ іде, періщить злива,
Щенятко вимокло, як хлющ.
А щиглик, щебетун щасливий,
Щебече, пурхнувши на кущ. (Н.Забіла)

Скоромовки

Щиглі у кущах пищали,
Шоранку сповіщали:
“В кущах вітрище свище,
Гуляє морозище”.

Дощ плющить на зелен плющ,
Під плющем сховався хрущ.

Звук [ф], буква “еф”

На майдані, де фонтан,
У футболу грав фазан.
Був би класний футболіст -
Заважає пишній хвіст. (Т. Коломієць)

Фазаниха фазанятам
Стала фантики збирати,
Бо малі фазанчики,
Страх, як люблять фантики! (Г. Чубач)

Скоромовки

Флокси, флокси на фланелі -
Фартушок зацвів у Нелі.

Із шифону шарфик в Галочки,
а на нім рясні фіалочки.

Звуки [дз], [дз'], буквосполучення “дз”

Скоромовки

Під кущами цілий день:
Дзень-дзелень, дзень-дзелень...
То дзвіночки лісові
Вчать співаночки малі.

-Дзень-дзелень! - дзвенять дзвіночки.
-Дзень-дзелень!
-Дзень-дзелень!
Дзвін дзвенить дзвінким струмочком
цілий день:
-Дзень-дзелень! (А. Загрудний)

Дзьобнув хлібця горобець, -
Дзьоб обтер об стовбурець.
Барабольки подзьобав, -
По бруківці пострибав.

Звук [дж], буквосполучення “дж”

Джу-джу-джу! -
бриніла бджілка.
Дзу-дзу-дзу! -
дзвеніла пилка.

Джміль, оса та бджілка — от
і вся лічилка.

Скоромовка

Женя з бджільми не дружив -
Завжди Женя бджіл дражнив.
Женю бджоли не жаліли

Та дражнила нажалили!
-Знай!

Як дзвінок задзеленчить,
Дзвінко джмелик задзижчить:
“Бджоли, бджоли, бджоленята,
Вилітайте погуляти!”

Література

Будна Н.О., Рябова С.І. “Супутник Букваря”, Навчальна книга — Богдан, 2009.

Вашуленко М.С., Вашуленко О. В. “Буквар”, Київ, видавничий дім “Освіта”, 2012.

Забаштанська Н., “Буквар”, навчально-методичний посібник, Київ, “Країна мрій”, 2007.

Коритченкова О., “Світ дитячих запитань”, Донецьк, “Перспект — Прес”, 2005.

Полевікова О.Б., Мачнева О.М., “Всі уроки навчання грамоти”, Вид.група “Основа”, 2012.

Сапун Г., Пачашинська М., “Уроки навчання грамоти”, Тернопіль “Посібники і підручники”, 2002.

Федієнко В.В., “Прописи для першокласників”, Вид. дім “Школа”

Чубач Г., Букварик “Я збираюся до школи”, Київ, видавництво “Країна мрій”, 2004.

